

Vasile Coman

Judecător la Tribunalul Prahova

Infrațiuni de corupție și asimilate celor de corupție

Practică judiciară comentată

Volumul I. Luarea de mită. Darea de mită

Editura
Hamangiu
2019

15. ¹ **Agenți de poliție rutieră. Luare de mită. Delimitări față de infracțiunea de primire de foloase necuvenite, reglementată de vechiul Cod penal**
² **Circumstanțe atenuante judiciare. Posibilitatea reținerii lor chiar în caz de nerecunoaștere a comiterii faptei și de condamnare**

CP 1969, art. 74, art. 254, art. 256

CP, art. 75, art. 289

Legea nr. 78/2000, art. 7 lit. c)

1. Fapta agentului de poliție de a primi o sumă de bani în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, respectiv în timp ce completa procesul-verbal de contravenție, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de luare de mită, prevăzută de art. 254 CP 1969 (art. 289 noul CP). Fapta nu poate fi încadrată în infracțiunea prevăzută de art. 256 CP 1969 – primirea de foloase necuvenite –, atât timp cât suma de bani nu a fost primită după ce inculpatul a îndeplinit un act în virtutea funcției sale (întocmirea procesului-verbal de contravenție), ci chiar în timpul dresării acestuia.

2. Pot fi reținute circumstanțe atenuante judiciare în favoarea inculpatului, chiar dacă nu a recunoscut săvârșirea faptei pentru care a fost trimis în judecată, deoarece nerecunoașterea acesteia constituie o modalitate a inculpatului de a se apăra în procesul penal, în condițiile în care apreciază, așa cum susține, că nu se face vinovat de săvârșirea infracțiunii respective.

C.A. Pitești, s. pen., min și fam., dec. pen. nr. 275 din 19.05.2014, nepublicată

Prin sentința penală nr. 134 din 23.01.2014 pronunțată de Tribunalul Argeș, au fost condamnați inculpații V.R.M. la 1 an închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită, prevăzută de art. 254 CP 1969 raportat la art. 7 alin. (1) din Legea nr. 78/2000, cu aplicarea art. 74 alin. (1) lit. a) și c) CP 1969, și C.I. la 1 an închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de complicitate la luare de mită, prevăzută de art. 26 raportat la art. 254 CP 1969, art. 7 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 și art. 74 alin. (1) lit. c) CP 1969.

În baza art. 81 CP 1969, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepselor aplicate inculpaților și s-a fixat termen de încercare de 3 ani pentru fiecare.

S-a constatat că bancnota de 100 lei cu seria 066C1043968 ce a constituit obiectul infracțiunii a fost restituită denunțatorului D.S.

Împotriva sentinței au formulat apel Parchetul de pe lângă Tribunalul Argeș și inculpații V.R.M. și C.I. Parchetul a criticat sentința pentru netemeinicie, susținând că în mod greșit au fost reținute circumstanțe atenuante în favoarea inculpaților, iar modalitatea de executare în sensul suspendării condiționate a executării pedepsei, potrivit art. 81 CP 1969, nu este de natură să asigure realizarea scopului pedepsei; prin urmare, a solicitat înlăturarea dispozițiilor art. 81 CP 1969 și aplicarea dispozițiilor art. 86¹ CP 1969. Inculpatul V.R.M., în apelul său, a solicitat schimbarea încadrării juridice din infracțiunea de luare

de mită în aceea de primire de foloase necuvenite și, pentru că această din urmă faptă este dezincriminată, să se dispună achitarea, în cadrul aplicării legii penale mai favorabile. Și inculpatul C.I. a solicitat achitarea, dar pentru un alt temei, respectiv cel prevăzut de art. 10 alin. (1) lit. c) CPP 1968, susținând că fapta nu a fost săvârșită de el, ci de către inculpatul V.R.M.

Examinând legalitatea și temeinicia sentinței pronunțate, s-a constatat că toate apelurile sunt nefondate, urmând a fi respinse ca atare.

Cu referire la **situația de fapt**, Curtea a reținut că este necontestată împrejurarea că la, data de 06.03.2013, în jurul orei 19:20, inculpații V.R.M. și C.I., încadrați ca agenți de poliție la Poliția Municipiului Pitești – Secția a 2-a și desemnați ca polițiști rutieri, se aflau în control pe str. Depozitelor din municipiul Pitești, deplasarea în acel punct făcându-se cu autoturismul aparținând Ministerului de Interne, condus de către primul inculpat. La un anumit moment, inculpatul V.R.M. a oprit pentru control autoturismul condus de denunțatorul D.S., care fusese surprins vorbind la telefon în timp ce conducea. Astfel, în urma discuției avute între inculpat și conducătorul auto, i s-a comunicat acestuia din urmă că urmează a fi sancționat contravențional, dar conducătorul auto a insistat să i se aplice un avertisment, deoarece aplicarea unei alte sancțiuni ar avea consecințe asupra dreptului său de a conduce, întrucât mai fusese sancționat anterior; pentru a obține clemența agentului de poliție, conducătorul auto i-a promis o sumă de bani. Tot astfel, rezultă cu certitudine că la percheziția corporală efectuată asupra inculpatului V.R.M. s-a găsit bancnota de 100 lei, dată de conducătorul auto și a cărei serie fusese notată de către acesta înainte de a face denunțul la organele de urmărire penală (proces-verbal din 06.03.2013).

Susținerea inculpatului V.R.M., în sensul că suma de 100 de lei a fost primită după întocmirea procesului-verbal, este infirmată de martora P.M.M., care menționează că, în timp ce polițistul (V.R.M.) completa procesul-verbal de contravenție dresat conducătorului auto, acesta din urmă a venit la autoturismul propriu, de unde a luat suma de 100 de lei, cu care a plecat la autoturismul aparținând Poliției. Martora a precizat: „La un moment dat, D.S. a venit la mașină și a zis că unul dintre polițiști i-a cerut un milion pentru a nu-i da amendă și a nu-l sancționa cu suma de 1.000 de lei și șase puncte penalizare”. De fapt, o atare susținere a fost făcută și de către conducătorul auto – denunțatorul D.S. –, în care arată: „Am încercat din nou să-l determin să-mi aplice o sancțiune cu avertisment și, după ce i-am spus cu ce mă ocup, mi-a solicitat suma de un milion lei vechi – 100 de lei”. Și inculpatul C.I. precizează că suma de 100 de lei a fost adusă la autoturismul Poliției de către conducătorul auto, în timp ce V.R.M. completa procesul-verbal de contravenție. Astfel, precizează inculpatul C.I., cu ocazia confruntării cu conducătorul auto D.S.: „Am văzut că denunțatorul D.S., în timp ce colegul meu se afla în autoturism și completa, probabil, procesul-verbal, era foarte agitat și se tot plimba în zona portierei dreaptă față deschisă a echipajului”.

Așadar, în ceea ce-l privește pe inculpatul V.R.M., încadrarea faptei sale a fost corect făcută în infracțiunea de luare de mită prevăzută de art. 254 CP 1969, potrivit căruia constituie această infracțiune fapta funcționarului care, direct sau indirect, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase sau nu o respinge, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri. Revenind la speță, s-a constatat că inculpatul a primit suma de bani în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, respectiv în timp ce completa procesul-verbal de contravenție, prin care a aplicat sancțiunea „avertisment”, conform înțelegerii cu conducătorul auto. S-a constatat, prin urmare, că fapta sa nu poate fi încadrată în infracțiunea prevăzută de art. 256 CP 1969 – primirea de foloase necuvenite –, atât timp cât suma de 100 de lei nu a fost primită după ce inculpatul a îndeplinit un act în virtutea funcției sale (întocmirea procesului-verbal de contravenție), ci chiar în timpul dresării acestuia.

Este, de asemenea, neîntemeiată susținerea inculpatului C.I. referitoare la nesăvârșirea infracțiunii de complicitate la luare de mită, deoarece probele administrate în cauză fac dovada săvârșirii unei atare fapte. Astfel, ca formă de participare penală, complicitatea este reglementată în art. 26 CP 1969, cu corespondent în art. 48 noul CP, cu următorul conținut: „Complice este persoana care, cu intenție, înlesnește sau ajută în orice mod la săvârșirea unei fapte prevăzută de legea penală”. Din actele dosarului, la care s-a făcut referire, rezultă că, fără ajutorul dat inculpatului V.R.M. de către inculpatul C.I., suma de 100 de lei nu putea ajunge în posesia acestuia, semnificativ fiind declarația primului inculpat în care arată că, „după ce martorul denunțator a plecat și eu am pornit în trafic mașina de serviciu, colegul meu C. mi-a spus că D. îi aruncase pe preșul din mașină suma de 100 de lei”. În aceeași declarație a precizat inculpatul: „Am vorbit cu inculpatul C. că respectiva sumă o împărțim în mod egal”. Precizările făcute de inculpatul V.R.M. se coroborează cu declarația dată de conducătorul auto – denunțatorul D.S. –, inclusiv în fața instanței, în care arată: „Pe bancheta din dreapta față stătea C., iar la volan era V. Pentru că nu aveam cum să bag capul pe geam și să mă întind până la V., am băgat mâna pe geam cu bancnota, iar C. mi-a luat-o din mână și a pus-o între picioare, chiar aplecându-se”.

Prin urmare, prin fapta sa, inculpatul C.I. l-a ajutat pe inculpatul V.R.M. să primească suma de 100 de lei drept mită pentru actul (proces-verbal de contravenție) pe care trebuia să îl încheie în virtutea atribuțiilor de serviciu.

În ceea ce privește apelul Parchetului, Curtea a apreciat că în mod corect, pe baza probatoriului administrat în cauză, prima instanță a reținut în favoarea inculpatului V.R.M. circumstanța atenuantă prevăzută de art. 74 lit. a) și c) CP 1969, constând în buna conduită avută anterior și în atitudinea sa de a colabora după săvârșirea faptei cu organele judiciare. Tot astfel, în mod corect instanța de fond a reținut și în favoarea inculpatului C.I. circumstanța

atenuantă prevăzută de art. 74 lit. c) CP 1969, avându-se în vedere conduita acestuia după săvârșirea infracțiunii imputate, în sensul că de fiecare dată s-a prezentat atât la organul de urmărire penală, cât și la instanța de judecată, chiar dacă nu a recunoscut săvârșirea faptei pentru care a fost trimis în judecată, deoarece nerecunoașterea acesteia constituie o modalitate a inculpatului de a se apăra în procesul penal, în condițiile în care apreciază, așa cum susține, că nu se face vinovat de săvârșirea infracțiunii respective. Prin urmare, nu se impune înlăturarea circumstanțelor atenuante judiciare reținute în favoarea celor 2 inculpați, astfel cum în mod neîntemeiat susține Parchetul.

Este, de asemenea, neîntemeiată susținerea Parchetului referitoare la înlocuirea modalității de executare a art. 81 CP 1969 în art. 86¹ CP 1969. Prin modalitatea aleasă de către prima instanță se realizează finalitatea pedepsei înscrisă în art. 52 CP 1969 (constrângerea, reeducarea și prevenția), astfel că nu este necesar ca pentru atingerea scopului acesteia să se instituie obligații și măsuri suplimentare de supraveghere a celor doi inculpați, avându-se în vedere și dispozițiile art. 74 noul CP privind criteriile generale de individualizare. Ca atare, stabilirea modalității de executare în art. 81 CP s-a făcut în mod corect în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea inculpaților, evaluate după împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, mijloacele folosite, starea de pericol creată și gravitatea rezultatului produs. Toate aceste elemente de circumstanțiere conduc la concluzia că scopul pedepsei poate fi atins și prin suspendarea simplă, condiționată a executării pedepsei potrivit art. 81 CP 1969.

În ceea ce privește o eventuală aplicare a dispozițiilor prevăzute de art. 5 CP privind legea mai favorabilă, Curtea a apreciat că nu sunt incidente în cauză aceste dispoziții, deoarece, atât în încadrarea din legea veche (art. 254 CP 1969), cât și în încadrarea din legea nouă (art. 289 CP), limita minimă de pedeapsă spre care s-a orientat instanța, în raport de datele speței, este aceeași, respectiv 3 ani, chiar dacă limita maximă din legea nouă este de 10 ani, față de 12 ani cât era limita maximă în legea veche. Prin urmare, compararea celor două legi pentru a se alege cea favorabilă inculpatului se face în funcție de datele speței, și nu în mod abstract, prin compararea limitelor de pedeapsă din cele două legi.

NOTĂ. 1. Incriminarea infracțiunii de luare de mită prin dispozițiile art. 289 alin. (1) CP a urmărit să includă în conținutul ei constitutiv infracțiunea de primire de foloase necuvenite din art. 256 CP 1969, considerându-se această din urmă infracțiune, în doctrina și în practica judiciară, o variantă de specie a luării de mită.

Așa cum se prezintă reglementarea actuală ce sancționează actele materiale de pretindere, primire de bani ori alte foloase ce nu se cuvin ori de acceptare a promisiunii unor astfel de foloase, nu mai are relevanță juridică momentul când se realizează oricare dintre variantele normative ale infracțiunii, fiind, prin urmare, lipsit de importanță dacă banii au fost primiți înainte sau ulterior îndeplinirii actului de serviciu ori dacă înțelegerea dintre mituitor și mituit este anterioară sau ulterioară îndeplinirii actului de serviciu de către funcționar.

Textul actual al infracțiunii de luare de mită, comparativ cu omologul său din vechiul Cod penal, nu mai conține sintagma „în scopul de a îndeplini” un act privitor la îndatoririle de serviciu ale subiectului activ, precizare ce avea rolul nu numai de a califica intenția ca fiind directă, dar și de a poziția actul material ilicit al luării de mită în anticamera îndeplinirii îndatoririlor de serviciu respective.

2. Referitor la *relația dintre infracțiunea de luare de mită incriminată de art. 289 noul CP și infracțiunea de primire de foloase necuvenite incriminată de art. 256 CP 1969, într-o hotărâre*, s-a arătat că, în privința infracțiunii de luare de mită, forma propusă în noul Cod penal – lege aplicabilă în cauză având în vedere perioada reținută ca fiind cea de desfășurare a activității infracționale – este mai largă, acoperind toate situațiile în care o persoană ia mită *în legătură* cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, permițându-se astfel renunțarea la distincția anterioară dintre luarea de mită și primirea de foloase necuvenite, art. 289 CP sancționând orice fel de acceptare a unei sume de bani sau de foloase, tacită sau expresă, astfel încât, deși *nerespingerea primirii* unei sume de bani ori altor foloase nu mai este prevăzută în art. 289, persoana căreia i se oferă bani va comite infracțiunea de luare de mită dacă acceptarea este tacită.

De asemenea, dacă în reglementarea anterioară *intenția* în comiterea unei astfel de infracțiuni nu putea fi decât directă, elementul material trebuind să fie săvârșit anterior sau cel mai târziu concomitent cu îndeplinirea, neîndeplinirea sau întârzierea în îndeplinirea actului de serviciu sau cu efectuarea unui act contrar îndatoririlor de serviciu, noua lege penală cere doar ca luarea sau celelalte foloase pretinse ori primite sau a căror promisiune a fost acceptată să fie în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle de serviciu ale funcționarului public sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, condiții în care intenția poate fi și indirectă, elementul material putându-se săvârși anterior, concomitent sau ulterior îndeplinirii, neîndeplinirii, urgentării sau întârzierii în îndeplinirea actului de serviciu ori efectuării unui act contrar îndatoririlor de serviciu.

Prin urmare, apărarea formulată de inculpat în sensul că acesta nu a pretins niciodată sume de bani sau bunuri de la persoanele care doreau *urgentarea* emiterii deciziilor privind stabilirea sumei reprezentând timbrul de mediu, deși se confirmă, nu îl absolvă de răspundere penală, în condițiile în care le-a primit, nefuzându-le (*C.A. Ploiești, s. pen., min. și fam., dec. nr. 1155 din 22.11.2018, nepublicată*).

3. Referitor la *modalitatea normativă a luării de mită constând în „nerespingerea promisiunii (de mită)”*, existentă în art. 254 CP 1969, *într-o cauză*, a fost respinsă ca nefondată contestația la executare a condamnatului prin care a solicitat să se constate că sunt incidente în cauză prevederile art. 4 CP privind legea penală de dezincriminare. În motivarea cererii, petentul a arătat că una dintre pedepsele aplicate prin respectiva hotărâre a fost pentru săvârșirea infracțiunii

de luare de mită săvârșite în modalitatea nerespingerii promisiunii de a primi bani sau alte foloase în scopul de a îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri, faptă prevăzută de art. 254 alin. (2) CP 1969 raportat la art. 7 alin. (1) din Legea nr. 78/2000.

Astfel, Înalta Curte a reținut că împrejurarea formală a renunțării legiuitorului la incriminarea explicită a nerespingerii promisiunii nu poate conduce, în mod automat, la înlăturarea răspunderii condamnatului pentru infracțiunea de luare de mită, câtă vreme această modalitate de comitere a infracțiunii se regăsește, în concret, în fapta reținută în sarcina inculpatului de instanțele care s-au pronunțat în ciclul procesual ordinar.

În cauză, fapta condamnatului, astfel cum a fost reținută prin decizia penală de condamnare, a fost subsumată unei „acceptări tacite a ofertei făcute într-un mod echivoc”, variantă alternativă a elementului material al infracțiunii de luare de mită incriminate prin dispozițiile art. 289 alin. (1) noul CP. În concret, fapta de corupție pentru care a fost condamnat contestatorul a constat în aceea că, în perioada octombrie-decembrie 2009, acesta, în calitate de prim-procuror al Parchetului de pe lângă Judecătoria Buftea, a pretins, prin intermediul inculpatei B., avocat în Baroul București, suma de 4.000 de euro de la investigatorul sub acoperire C., cercetat în dosarul nr. x/P/2009 al unității de parchet anterior menționate, în scopul facilitării dispunerii față de investigator a unei soluții de netrimitere în judecată, și, în cadrul aceleiași activități infracționale, cel prim-menționat a pretins, prin intermediul aceleiași complice, suma de 4.000 de euro și de la investigatorul sub acoperire D., în scopul precizat mai sus, legat de facilitarea emiterii soluției favorabile față de investigatorul sub acoperire C.

În hotărâre s-a mai reținut că, în cazul unui condamnat definitiv, analiza incidenței unei legi de dezincriminare a infracțiunii ce a atras condamnarea sa se poate realiza pe calea unei cereri introduse conform art. 595 CPP, iar nu conform art. 598 alin. (1) lit. d) CPP (*I.C.C.J., s. pen., dec. pen. nr. 379 din 18.03.2016, www.scj.ro*).

4. Într-o altă hotărâre, s-a reținut că diferențierea dintre cele două infracțiuni privește elementul material al laturii obiective, precum și cerința esențială a foloaselor necuvenite de către autor.

În speță, după ce s-a respins ca neîntemeiată cererea apărării de schimbare a încadrării juridice din luare de mită în primire de foloase necuvenite, a fost condamnat inculpatul, având funcția de director vamal, la 3 ani închisoare pentru comiterea infracțiunii de luare de mită în formă continuată, prevăzută de art. 254 alin. (1) și (2) CP 1969, cu aplicarea art. 6 din Legea nr. 78/2000, și la pedeapsa complementară a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 64 alin. (1) lit. a) teza a II-a, lit. b) și c) CP 1969 (de a ocupa funcția de director vamal), pe o perioadă de 5 ani. Ca modalitate de executare, s-a dispus suspendarea sub supraveghere conform art. 86¹ CP 1969 (*I.C.C.J., s. pen., dec. pen. nr. 384/A din 23.10.2015, nepublicată*).

Cu privire la problematica delimitării celor două infracțiuni, în același sens s-a hotărât în practica judiciară, de pildă, *C.A. Pitești, s. pen., min. și fam., dec. pen. nr. 12/A din 10.01.2018, nepublicată*; *C.A. Bacău, s. pen., min. și fam., dec. pen. nr. 369/A din 24.03.2016, nepublicată*.

16. ¹Schimbarea încadrării juridice din luare de mită în folosire abuzivă a funcției în scop sexual. Conferențiar universitar

²Pedeapsa accesorie în cazul suspendării sub supraveghere a executării pedepsei principale

CP, art. 65, art. 91, art. 289, art. 299 alin. (2)
Legea nr. 78/2000, art. 6

1. Fapta inculpatului, constând în pretinderea întreținerii de relații sexuale în legătură cu îndeplinirea unui act privind atribuțiile sale de serviciu în calitate de cadru didactic examinator – acordarea unei note de trecere la un examen de an –, precum și în legătură cu îndeplinirea unui act contrar atribuțiilor de serviciu pe care le avea în calitate de membru al comisiei de admitere la o altă facultate – favorizarea părții civile cu ocazia susținerii examenului de admitere la facultate –, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de folosire abuzivă a funcției în scop sexual, prevăzută de art. 299 alin. (2) CP, și nu ale infracțiunii de luare de mită.

Infrațiunea prevăzută de art. 299 alin. (2) CP reprezintă o incriminare specială în raport cu incriminarea infracțiunii de luare de mită prevăzute de art. 6 din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 289 CP, din perspectiva sintagmei „alte foloase”, având în mod firesc prioritate în a fi reținută.

2. Deși, fiind suspendată executarea pedepsei principale, nu se execută nici pedeapsa accesorie din perspectiva art. 65 alin. (3) CP, aplicarea pedepsei accesorii este legală și justificată, deoarece pedeapsa doar se aplică, nu se și execută. În plus, există și posibilitatea revocării sau a anulării suspendării sub supraveghere a executării pedepsei pentru inculpat, în cazurile și în condițiile prevăzute de art. 96 și art. 97 CP, moment în care atât pedeapsa principală, cât și pedeapsa accesorie devin executabile.

C.A. Iași, s. pen. și min., dec. pen. nr. 298 din 14.04.2016, nepublicată

Prin rechizitoriul nr. 14/P/2015 al P.I.C.C.J. – D.N.A – S.T. Iași, s-a dispus trimiterea în judecată, în stare de arest preventiv, a inculpatului P.D. pentru săvârșirea infracțiunilor de luare de mită, faptă prevăzută de art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu referire la art. 289 alin. (1) CP, tentativă de viol, prevăzută de art. 32 CP raportat la art. 218 alin. (1), (3), (6) CP, cu aplicarea art. 38 alin. (2) CP, și de șantaj, faptă prevăzută de art. 13¹ din Legea nr. 78/2000, cu referire la art. 207 alin. (1) CP, totul cu aplicarea art. 38 alin. (1) CP. S-a reținut, în esență, prin actul de sesizare a instanței că inculpatul P.D., în calitate de cadru didactic coordonator al disciplinei „Anatomie” de la Facultatea de Farmacie din

cadru Universității de Medicină și Farmacie „Gr.T. Popa” Iași, în zilele de 15, 23 și 26.01.2015, a încercat să întrețină relații sexuale cu persoana vătămată Ș.I., studentă în anul I la Facultatea de Farmacie din cadrul U.M.F. Iași, aflată în educarea sa, pretinzându-i acesteia să practice acte sexuale orale, iar ulterior alte relații sexuale, cu o frecvență săptămânală, în tot cursul semestrului II al anului universitar 2014-2015, prin constrângerea psihică a acesteia, efectuată prin amenințarea cu faptul că nu va putea promova altfel examenul la disciplina „Anatomie”, pe care urma să îl susțină cu el, în calitate de profesor examinator, cel mai târziu în vara anului 2015, cu ocazia reexaminării, precum și prin promisiunea că, în calitate de membru al Comisiei de admitere la Facultatea de Medicină Generală din cadrul U.M.F. Iași, îi va facilita acesteia promovarea examenului de admitere în cadrul acestei facultăți. În același context, inculpatul a constrâns persoana vătămată Ș.I., prin amenințarea cu moartea, în ziua de 26.01.2015, pentru ca aceasta să nu spună nimănui despre cele întâmplate, în scopul obținerii unui folos nepatrimonial de către P.D., folos constând în asigurarea confidențialității cu privire la faptele sale, pentru a evita tragerea sa la răspundere penală.

Prin sentința penală nr. 1209 din 19.11.2015 pronunțată de Tribunalul Iași, s-au hotărât următoarele:

În temeiul dispozițiilor art. 386 alin. (1) CPP, a fost schimbată încadrarea juridică dată faptelor pentru care inculpatul P.D. a fost trimis în judecată, din infracțiunea de luare de mită, prevăzută de art. 6 din Legea nr. 78/2000, cu referire la art. 289 CP, în infracțiunea de folosire abuzivă a funcției în scop sexual, prevăzută de art. 299 alin. (2) CP.

A fost condamnat inculpatul P.D., fără antecedente penale, studii superioare, la următoarele pedepse:

– 1 an închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de folosire abuzivă a funcției în scop sexual, prevăzută de art. 299 alin. (2) CP, și pedeapsa complementară a interzicerii pe o perioadă de 1 an a exercitării drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și g) CP;

– 2 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 13¹ din Legea nr. 78/2000, cu referire la art. 207 alin. (1) CP.

În baza art. 38 alin. (1) și art. 39 alin. (1) lit. b) și art. 45 alin. (1) CP, a aplicat inculpatului pedeapsa cea mai grea de 2 ani închisoare, la care s-a adăugat sporul obligatoriu de 4 luni închisoare, urmând ca inculpatul să execute pedeapsa rezultantă totală de 2 ani și 4 luni închisoare și pedeapsa complementară de 1 an interzicerea exercitării drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și g) CP, iar în temeiul dispozițiilor art. 65 alin. (1) CP, a interzis inculpatului, ca pedeapsă accesorie, exercitarea aceluiași drepturi.

Instanța a considerat îndeplinite condițiile prevăzute de art. 91 și urm. CP pentru suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei și a fixat termen de supraveghere de 3 ani, începând cu data rămânerii definitive a hotărârii.

În temeiul dispozițiilor art. 17 alin. (2) raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) CPP, l-a achitat pe inculpatul P.D., fără antecedente penale, pentru săvârșirea infracțiunii de tentativă de viol, prevăzută de art. 32 raportat la art. 218 alin. (1), (3) și (6) CP.

A admis în parte acțiunea civilă formulată de partea civilă Ș.M.I. și, în consecință, a obligat inculpatul P.D. să achite părții civile suma de 25.000 de lei cu titlu de daune morale.

Analizând întregul material probator administrat în cursul urmăririi penale, coroborat cu probele administrate în cursul judecății pe fond a cauzei, instanța a reținut **situația de fapt** reținută în actul de inculpare, cu unele precizări referitor la încadrarea în drept a faptelor deduse judecății. Astfel, s-a reținut că inculpatul P.D., în perioada desfășurării activității infracționale, a activat în calitate de conferențiar universitar în cadrul Universității de Medicină și Farmacie „Gr.T. Popa Iași”, fiind coordonatorul disciplinei „Anatomie” (șef de catedră, conform denumirii anterioare a postului). Acesta era și membru al Senatului Universității (cel mai înalt for de decizie și deliberare al Universității) și, totodată, deține titlul științific de doctor în medicină (specialitatea „Anatomie”).

În primul semestru al anului universitar 2014-2015, acesta a fost titularul cursului de „Anatomie”, inclusiv la Facultatea de Farmacie, predând acest curs studenților anului I, dintre care face parte și partea civilă S.M.I. Inculpatul a remarcat partea civilă încă din cursul primului semestru, aspectul fizic al acesteia trezindu-i interesul (conform declarației părții civile și conform unor informații apărute în presa locală, apetența inculpatului pentru întreținerea de relații sexuale cu studente cât mai tinere, în vederea acordării unor note de trecere, este notorie, acesta fiind cunoscut drept profesorul „patul sau patru”).

Remarcând astfel partea civilă, acesta și-a propus să o constrângă să întrețină relații sexuale cu el, apelând la cea mai eficientă modalitate pe care o avea la îndemână – condiționarea acordării unei note de trecere la examenul pe care urma să îl susțină la disciplina „Anatomie”. Examenul a constat în două probe – cea practică, orală, susținută în ziua de 12.01.2015, și cea scrisă, conținând teste tip grilă, susținută în ziua de 23.01.2015. După susținerea probei practice, în ziua de 12.01.2015, inculpatul i-a solicitat părții civile să treacă pe la biroul său.

Astfel, în ziua de 15.01.2015, aceasta s-a conformat solicitării anterioare a cadrului didactic și s-a prezentat la biroul acestuia, ocazie cu care inculpatul P.D., după o scurtă discuție, în cadrul căreia a întrebat-o despre familia sa și despre prietenul său, a încercat să îi pipăie sânii, să îi mângâie părul și să îi atingă buzele, solicitându-i să îl muște de deget (dezvăluind astfel simptomele unui comportament sexual deviant, cu tendințe masochiste), pretinzându-i astfel să întrețină relații sexuale, lucru pe care partea civilă l-a refuzat. Acesta i-a solicitat să se gândească la aceste aspecte, aducându-i la cunoștință că altfel nu va putea promova examenul nici măcar în sesiunea de reexaminări din vara anului 2015, și i-a propus ca, în cazul în care se hotărăște să îi satisfacă cerințele, să îl anunțe, iar el o va lua cu un autoturism de la cămin și vor

merge împreună la un hotel pentru a întreține relații sexuale. Este importantă precizarea că reexaminarea din vara anului 2015 reprezenta ultima posibilitate a părții civile de a promova examenul, pentru a evita trecerea de la un loc de student bugetat la un loc taxabil.

La data de 23.01.2015, în împrejurări similare, cu câteva ore înainte de susținerea probei scrise a examenului la disciplina „Anatomie”, partea civilă s-a deplasat la biroul numitului P.D. și a discutat cu acesta în legătură cu examenul ce urma să aibă loc în aceeași zi, profesorul lăsând-o să înțeleagă că promovarea examenului se poate realiza în condițiile în care îi va satisface cererile privind acordarea unor favoruri sexuale. Astfel, profesorul i-a adus la cunoștință, în mod tranșant, faptul că „oferta a fost valabilă atunci”, că trebuie să meargă la examen, iar după susținerea acestuia să treacă din nou pe la el, aducându-i la cunoștință că trebuie să se obișnuiască cu astfel de situații: „Deci, te obișnuiești. După examen treci pe aici. Da?”. Astfel, cu această ocazie, P.D. i-a transmis părții civile să vină la biroul său în ziua de luni, 26.01.2015. Aceste afirmații ale profesorului denotă fără putință de tăgada faptul că astfel de manifestări erau o obișnuință, iar partea civilă trebuia să se „obișnuiască” și ea cu ele. Faptul că inculpatul obișnuia să procedeze în acest mod este demonstrat, fără putință de tăgadă, și de faptul că în biroul său, cu ocazia percheziției efectuate în ziua de 30.01.2015, a fost descoperit un impresionant arsenal de prezervative și de medicamente pentru creșterea potenței (spre deosebire de percheziția efectuată la locuința inculpatului, unde nu au fost găsite astfel de obiecte).

Conform solicitării acestuia, în dimineața zilei de 26.01.2015, partea civilă s-a prezentat la biroul numitului P.D., care, evident, știa că aceasta că nu promovase examenul. El i-a evidentiat, încă de la începutul discuției, faptul că nu obținuse o notă de trecere la examen: „Examenul, știi că nu l-ai luat acum! Ai văzut, da?”. În continuare, P.D. a condus partea civilă într-un amfiteatru în care nu se mai afla nicio altă persoană, s-a asigurat că aceasta nu are aparatură de înregistrare asupra sa și că prietenul ei nu avea cunoștință despre pretențiile sale, după care i-a adus la cunoștință că trebuie să întrețină relații sexuale cu el în tot cursul semestrului II, săptămânal: „Te aștept în semestrul II și în fiecare săptămână, aranjată, frumușică, cum ești acum”. „Săptămânal, în semestrul II te aștept”. De asemenea, a întrebat-o ce culoare avea lenjeria sa intimă, precum și dacă și-a început viața sexuală.

P.D. a condus partea civilă din nou în biroul său, unde și-a dezlănțuit instinctele, demonstrând un comportament șocant, cu tente patologice. Astfel, P.D. a început să îi pipăie sânii și să o sărute, iar apoi și-a descheiat șlițul pantalonilor, acționând fermoarul, prezentându-i părții civile organul său sexual și solicitându-i să se așeze în genunchi în fața sa, pentru a i-l introduce în cavitatea bucală. Partea civilă a refuzat acest lucru, motivat de faptul că îi era frică, spunându-i, totodată, ca nu era pregătită pentru așa ceva. Lovindu-se de refuzul părții civile, P.D. a devenit nervos, neputând să tolereze frustrarea cauzată de atitudinea victimei și dându-i acesteia un ultimatum: „Ai zece secunde să te

gândești! Nu. Pentru că... și la patru am altceva și nu am cum. Ai zece secunde să te gândești!". „Zece secunde au trecut. Gândește-te!". La solicitarea părții civile de a-i acorda mai mult timp pentru gândire, acesta a refuzat: „Nu! Acum! Ți-am spus, dacă nu vii la patru din nou". „Nu, nu... Mai ai două secunde!". În continuare, P.D. i-a spus, imperativ: „La ora patru ești aici! Aranjată!". „Mai ai o șansă! Dacă nu vii la patru, nu mai...! Păsărica...?! Ți dau ultima șansă!".

În după-amiaza zilei de 26.01.2015, conform solicitării transmise anterior la ultima întâlnire de P.D., partea civilă s-a prezentat din nou la biroul acestuia. Încă din primele momente, inculpatul, pentru a evita descoperirea activității sale infracționale, fiind suspicios cu privire la faptul că victima l-ar putea înregistra, i-a solicitat să își scoată ceasul pe care îl purta la mână și a întrebat-o, din nou, dacă a vorbit cu cineva despre cele întâmplate. De această dată, inculpatul P.D. și-a schimbat tactica de abordare a victimei (în comparație cu modul brutal în care acționase în dimineața aceleiași zile, trecând direct la punerea acesteia în genunchi și exhibarea organului său sexual). Astfel, a considerat că, pentru ca aceasta să fie mai relaxată și să nu se sperie de el, este necesar să discute mai întâi cu ea, pentru a-i câștiga încrederea („Stai relaxată. În primul rând, întinde-te și stai"). Cei doi au purtat astfel o lungă discuție, pe diverse teme, în cadrul căreia inculpatul, tot în scopul de a o convinge să întrețină relații sexuale cu el, fără ca victima să aibă vreo inițiativă în acest sens, i-a solicitat să se gândească să susțină examenul în vederea admiterii la Facultatea de Medicină din cadrul U.M.F. Iași și i-a promis că o va ajuta să promoveze acest examen, prin prisma faptului că este membru al Comisiei de admitere (act material al aceleiași infracțiuni de luare de mită): „Eu zic așa, să te gândești... Bineînțeles, ai să te duci la examene, mai ai două examene, vine vacanța... Dar după vacanță... oricum vei putea să treci pe la mine... Îmi spui și încerc... Eu sunt la admitere, da? Eu ți dau să înveți, da? Și vreau să spun că vreau să am grijă de tine să intri la Medicină, că-i păcat..”

De asemenea, în cadrul aceleiași discuții, P.D., dovedind un comportament deviant, cu tente din sfera patologicului și o gravă lipsă de moralitate, a avut îndrăzneala să o întrebe pe victimă detalii despre familia sa (părinți, frate, bunici), aspecte legate de intimitatea căsniciei părinților săi, despre relația sa cu fiecare membru al familiei, ajungând chiar și până la a o întreba și detalii despre viața sa intimă și relația cu prietenul său. Treptat, inculpatul P.D. a început să își manifeste din nou, în mod explicit, instinctele sexuale, încercând din nou să întrețină un act sexual oral cu victima. Astfel, acesta a închis lumina și a început să o pipăie și să o sărute, spunându-i, explicit, la fel ca și în dimineața aceleiași zile, să stea în genunchi și prezentându-i din nou organul sexual, pentru ca aceasta să îl stimuleze oral. Refuzul victimei, manifestat explicit, l-a enervat iarăși, acesta încercând în diverse moduri să o convingă să îi cedeze.

Încercările acestuia, relevate cu claritate de discuțiile purtate, redată în cuprinsul procesului-verbal atașat la dosarul cauzei, dezvăluie fără echivoc comportamentul sexual deviant al acestuia și modul grobian în care a acționat,

condiționând în continuare promovarea examenului la disciplina „Anatomie” și folosind, totodată, atribuțiile sale de membru în Comisia de admitere la Facultatea de Medicină de întreținerea relațiilor sexuale. Totodată, în aceleași împrejurări, având suspiciuni că persoana vătămată l-ar putea înregistra sau ar putea spune cuiva despre cele întâmplate, P.D. a amenințat-o explicit cu moartea: „Sigur tu nu spui la nimeni? Așa... Să nu spui la cineva... Sunt în stare să te omor, dar nu te omor eu, te omoară altcineva”. Din cauza refuzului victimei, inculpatul nu a reușit să întrețină relațiile sexuale pe care le dorea, mai acordându-i acesteia timp de gândire până pe data de 16.02.2015 (...).

În drept, instanța a apreciat mai întâi că fapta inculpatului P.D., constând în pretinderea întreținerii de relații sexuale, în legătură cu îndeplinirea unui act privind atribuțiile sale de serviciu în calitate de cadru didactic examiner – acordarea unei note de trecere la examenul la disciplina „Anatomie” –, precum și în legătură cu îndeplinirea unui act contrar atribuțiilor de serviciu pe care le avea în calitate de membru al Comisiei de admitere la Facultatea de Medicină – favorizarea părții civile cu ocazia susținerii examenului de admitere la această facultate, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de folosire abuzivă a funcției în scopuri sexuale, prevăzută de art. 299 alin. (2) CP, și nu a infracțiunii de luare de mită, prevăzută de art. 289 CP, sens în care a dispus schimbarea încadrării juridice.

Dispozițiile art. 299 CP au caracter de noutate, neexistând practică în acest sens, însă, analizând incriminarea, se relevă faptul că infracțiunea preia, într-adevăr, anumite aspecte din sfera infracțiunii de hărțuire sexuală, deosebindu-se prin obiectul juridic special și prin elementul material, apropiindu-se din această perspectivă de infracțiunea de luare de mită. Literatura juridică este unanimă în a considera noua infracțiune prevăzută de art. 299 CP o variantă-tip a infracțiunii de luare de mită, având ca obiect favoruri de natură sexuală. În vechea reglementare, cu certitudine, situația de fapt reținută prin rechizitoriu ar fi fost încadrată ca infracțiunea de luare de mită prevăzută de art. 254 CP 1969, neexistând nicio prevedere specială referitoare la favorurile sexuale ca obiect al mitei. De asemenea, literatura juridică este unanimă în aprecierea faptului că actuala configurare a textului art. 299 CP impune condiții ce califică forma de vinovăție necesară ca intenție directă, precum și asupra faptului că infracțiunea de folosire abuzivă a funcției în scop sexual exclude varianta doar a acceptării de favoruri sexuale, fiind o formă atenuantă a infracțiunii de luare de mită.

La nivelul laturii obiective, textul infracțiunii de la art. 299 CP este parțial similar cu cel de la luarea de mită. Astfel, va comite infracțiunea de folosire abuzivă a funcției în scop sexual cel care, în scopul de a îndeplini, a urgenta ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri, pretinde sau obține favoruri de natură sexuală de la o persoană interesată direct sau indirect de efectele aceluia act de serviciu. Din punct de vedere al laturii subiective, strict raportat la

situația de fapt dedusă judecății, fapta este săvârșită cu intenție directă, aspecte dovedite de convorbirile avute de inculpat cu partea civilă. De altfel, instanța a reținut că inculpatul a pretins exclusiv favoruri sexuale, nu și alte tipuri de favoruri, profitând în mod clar de poziția sa de superioritate și de autoritate pe care o avea asupra părții civile, aceasta fiind de esența infracțiunii prevăzute de art. 299 alin. (2) CP. Inculpatul s-a prevalat de poziția de profesor al părții civile și de faptul că examenul pe care îl avea partea civilă de dat depindea de atitudinea inculpatului față de ea.

În ceea ce privește infracțiunea de șantaj, prevăzută de art. 13¹ din Legea nr. 78/2000, cu referire la art. 207 CP, instanța a reținut situația de fapt reținută prin actul de inculpare ca fiind temeinic dovedită și întrunind elementele constitutive ale acestei infracțiuni. Astfel, cu ocazia încercării inculpatului de a întreține relații sexuale cu partea civilă pe data de 26.01.2015, fiind într-o stare de surescitare datorată refuzului explicit al părții civile de a întreține relații sexuale și având suspiciuni că persoana vătămată l-ar putea înregistra sau ar putea spune cuiva despre cele întâmplate, P.D. a amenințat-o explicit cu moartea: „Sigur tu nu spui la nimeni? Așa... Să nu spui la cineva... Sunt în stare să te omor, dar nu te omor eu, te omoară altcineva”.

Astfel, fapta inculpatului P.D., constând în constrângerea persoanei vătămate Ș.I., prin amenințarea cu moartea, în ziua de 26.01.2015, pentru ca aceasta să nu spună nimănui despre cele întâmplate, în scopul obținerii unui folos nepatrimonial de către P.D., constând în asigurarea confidențialității cu privire la faptele sale, pentru a evita tragerea sa la răspundere penală, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de șantaj, faptă prevăzută de art. 13¹ din Legea nr. 78/2000, cu referire la art. 207 alin. (1) CP.

În ceea ce privește infracțiunea de tentativă de viol, prevăzută de art. 32 raportat la art. 218 alin. (1), (3) și (6) CP, reținută în sarcina inculpatului P.D. prin actul de inculpare, instanța a reținut că aceasta nu este săvârșită cu forma de vinovăție prevăzută de lege, nefiind întrunite elementele constitutive ale acestei infracțiuni sub forma imperfectă a tentativei.

Astfel, există tentativă de viol în situația în care inculpatul a folosit constrângerea de orice fel împotriva victimei pentru a o determina la acte sexuale de orice natură ori a profitat de stare de neputință a victimei de a se apăra ori de a-și exprima voința, pentru a întreține acte sexuale, dar acestea nu s-au putut realiza din motive independente de voința făptuitorului. Însă, literatura și practica juridică sunt unanime în aprecierea faptului că nu există tentativă de viol în cazul în care, după folosirea actelor de constrângere, inculpatul a renunțat de bunăvoie la realizarea actului sexual. În același sens, infracțiunea de viol în formă consumată include în conținutul său în mod natural lipsirea de libertate. În speța de față nu sunt întrunite elementele materiale ale infracțiunii de viol, în sensul că nu s-a probat de către organele de urmărire penală existența situației de imposibilitate a victimei de a se apăra. Astfel, chiar din declarația ei, dată în cursul urmăririi penale, aceasta a precizat că s-a dus la cabinetul

inculpatului, profesorul său la acel moment, deși cunoștea din discuțiile cu alți studenți reputația lui, respectiv despre porecla acestuia. Chiar cunoscând toate acestea, a mers, ca urmare a discuției cu inculpatul, de mai multe ori la acesta, ocazie cu care inculpatul a încercat să întrețină relații sexuale cu ea, în mod explicit, prin exhibarea în fața ei și prin îndemnuri explicite de a-i face sex oral. Chiar și așa, în momentul în care l-a refuzat explicit, inculpatul a mai insistat puțin, după care i-a spus să plece, reproșându-i chiar că îl lasă într-o stare de excitare. Pe data de 23.01.2015, persoana vătămată s-a întâlnit cu inculpatul, au discutat, după care au stabilit să se reîntâlnească după trei zile, după examen. Însă, cu ocazia primei întâlniri, inculpatul i-a dat de înțeles, așa cum s-a reținut chiar în rechizitoriu, despre ce așteptări avea de la ea. În aceste condiții, persoana vătămată s-a dus, pe data de 26.01.2015, din nou la întâlnirea cu inculpatul, ocazie cu care acesta a încercat să întrețină relații sexuale cu ea, iar în urma refuzului său au stabilit o nouă întâlnire, în cursul aceleiași zile, la ora patru. În aceste condiții, este evident că persoana vătămată și-a dat seama de așteptările inculpatului, formulate în mod explicit, de a întreține relații sexuale cu ea. Nu poate fi reținută constrângerea, cât timp persoana vătămată a conștientizat exact ce urma să se întâmple cu ocazia întâlnirii. Și cu ocazia acestei întâlniri inculpatul a încercat să întrețină relații sexuale cu ea, însă s-a lovit de refuzul ei. De altfel, chiar un pasaj din convorbirile celor doi este relevant pentru intențiile inculpatului, pasaj reținut chiar în actul de inculpare; astfel, inculpatul, încercând să o convingă să întrețină relații sexuale cu el, i-a spus la un moment dat că va aștepta să se excite și ea. Este un aspect relevant atât pentru evidențierea intenției inculpatului, aceea de a avea relații sexuale cu persoana vătămată, dar nu prin constrângere psihică. În urma refuzului repetat al persoanei vătămate de a întreține relații sexuale cu inculpatul, acesta i-a spus să plece, după care au stabilit o nouă întâlnire.

Practica judiciară este constantă în acest sens, respectiv în a stabili că, dacă inculpatul a luat hotărârea de a întreține relații sexuale cu victima, fără a recurge la mijloace de constrângere, iar la opunerea categorică a acesteia a renunțat la hotărârea luată, nu există infracțiunea de tentativă la viol. Or, în cauza de față, situația de fapt dovedită cu procesele-verbale de redare a înregistrărilor din timpul întâlnirilor dintre inculpat și persoana vătămată relevă faptul că aceasta din urmă, în deplină cunoștință de cauză, s-a dus la întâlnirile succesive cu inculpatul, fără a fi obligată în niciun fel. (...)

În ceea ce privește latura civilă a cauzei, instanța a reținut că persoana vătămată Ș.I. s-a constituit parte civilă, prin încheierea de ședință din 04.06.2015, iar la termenul din data de 18.06.2015 a precizat că suma cu care înțelege să se constituie parte civilă este 100.000 de lei, reprezentând daune morale.

Deși nu există criterii certe de stabilire a quantumului daunelor morale, instanța trebuie să aprecieze asupra oportunității acordării lor în speța de față, precum și asupra quantumului acestora. Daunele morale își au sorginea în altfel de suferințe decât cele fizice, în altfel de consecințe decât cele obiectiv-materiale. Este

vorba despre suferințele psihice și consecințele care se înscriu în raporturile dintre componenții unei societăți. În speța de față este evident prejudiciul moral adus persoanei vătămate prin modalitatea concretă de săvârșire a faptelor, prin expunerea publică a unor aspecte de ordin intim, privat. Indiscutabil persoanei vătămate, prin săvârșirea celor două infracțiuni, pentru care s-a reținut vinovăția inculpatului, i-au fost aduse grave prejudicii morale, așa cum s-a reliefat și din probele administrate în acest sens. Astfel, martorele audiate în latură civilă au scos în evidență faptul că atitudinea persoanei vătămate s-a schimbat după ce au fost expuse publicului aspecte intime ale vieții sale prin mediatizarea inerentă a dosarului de față. În completarea probei cu martori, instanța a reținut și concluziile referatului de evaluare psihologică depus la dosar, din care rezultă cu certitudine o traumă morală a persoanei vătămate în urma evenimentelor ce au condus la trimiterea în judecată a inculpatului. Imaginea unei persoane în ochii celorlalți are un deosebit aport în configurarea realităților pe care ea le stabilește și le întreține – în mod necesar – cu alte persoane, relații care fac parte din patrimoniul său moral. Știrbirea, prin expunerea publică a vieții intime, ca urmare a acțiunilor inculpatului, a acestui patrimoniu moral reprezintă un prejudiciu care se înscrie în ordinea morală a realităților umane, creând persoanei vătămate o daună morală.

Față de toate considerentele expuse anterior, instanța, în conformitate cu dispozițiile art. 1385 raportat la art. 252, art. 257 C. civ., a obligat inculpatul la plata sumei de 25.000 de lei către partea civilă Ș.I., cu titlu de daune morale, și a respins restul pretențiilor civile formulate de aceasta.

Împotriva acestei sentințe penale au declarat apel, în termen legal, P.I.C.C.J. – D.N.A. – S.T. Iași și inculpatul P.D., criticând-o pentru nelegalitate și netemeinicie. Analizând legalitatea și temeinicia sentinței penale apelate, în raport de criticile formulate de apelanți, dar și din oficiu, Curtea a constatat următoarele:

În mod corect instanța de fond, în urma analizei judicioase a probatoriului administrat atât în faza de urmărire penală, cât și în faza de judecată în primă instanță, a procedat la schimbarea încadrării juridice a primei fapte imputate inculpatului, din infracțiunea de luare de mită, prevăzută de art. 6 din Legea nr. 78/2000, cu referire la art. 289 alin. (1) CP, în infracțiunea de folosire a funcției în scop sexual, prevăzută de art. 299 alin. (2) CP, fiind prezentate detaliat argumentele factice și juridice pentru care se impune reținerea acestei din urmă infracțiuni în sarcina inculpatului, argumente pe care Curtea și le însușește.

Infracțiunea prevăzută de art. 299 alin. (2) CP – pretinderea sau obținerea de favoruri de natură sexuală de către un funcționar public care se prevalează sau profită de o situație de autoritate ori de superioritate asupra victimei, ce decurge din funcția deținută – reprezintă, în opinia instanței de control judiciar, o incriminare specială în raport cu incriminarea infracțiunii de luare de mită prevăzute de art. 6 din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 289 CP, din perspectiva sintagmei „alte foloase”, având în mod firesc prioritate în a fi reținută.

Prin urmare, Curtea nu a reținut ca fondate aserțiunile teoretice prezentate de Parchet în cadrul primului motiv de apel invocat. A afirma că expresia „alte foloase” din textul de incriminare prevăzut în art. 289 alin. (1) CP include orice fel de avantaj, de natură patrimonială ori nepatrimonială, inclusiv favoruri sexuale, pe care subiectul activ al infracțiunii de luare de mită îl pretinde, primește ori acceptă promisiunea remiterii sau obținerii lui, echivalează cu lipsirea de orice aplicabilitate a textului art. 299 CP. Or, o dispoziție legală este edictată pentru a fi aplicată, pentru a produce efecte juridice, și nicidecum pentru a nu-și găsi aplicabilitatea. Nici susținerea că infracțiunea prevăzută de art. 289 CP intră în categoria infracțiunilor de corupție, în timp ce infracțiunea prevăzută de art. 299 CP intră în categoria infracțiunilor de serviciu nu poate reprezenta un argument în aprecierea existenței în sarcina inculpatului P.D. a infracțiunii de luare de mită, câtă vreme legiuitorul a înțeles să incrimineze distinct situația în care funcționarul public, în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu aceste atribuții, pretinde un folos de natură sexuală.

Tot în legătură cu această infracțiune, Curtea nu a reținut apărarea formulată de inculpatul P.D. în sensul reținerii „atitudinii provocatoare” a persoanei vătămate Ș.I., apreciind că inculpatul nu își poate invoca în apărare propria culpă în nerespectarea deontologiei profesionale impuse de calitatea sa de cadru didactic universitar. Nu poate fi omis nici faptul că inițiativa și insistențele pentru întreținerea de relații sexuale au aparținut inculpatului, și nu persoanei vătămate.

Cu privire la cea de-a doua infracțiune pentru care a fost trimis în judecată inculpatul P.D., respectiv tentativă de viol prevăzută de art. 32 raportat la art. 218 alin. (1), (3) și (6) CP, Curtea a apreciat că în mod corect instanța de fond a dispus soluția achitării, deoarece nu sunt întrunite elementele constitutive ale acestei infracțiuni nici pe latură obiectivă – elementul material –, neexistând activitate de constrângere fizică sau psihică în scopul întreținerii de relații sexuale, nici pe latură subiectivă – neexistând intenția inculpatului de a întreține relații sexuale cu persoana vătămată împotriva voinței acesteia.

Cu privire la cea de-a treia infracțiune pentru care a fost trimis în judecată inculpatul P.D., respectiv șantaj, contrar opiniei instanței de fond, Curtea a apreciat că situația de fapt imputată nu este temeinic dovedită. În speța de față, nu există probe care să demonstreze, pe de o parte, seriozitatea afirmației făcute de inculpat („Sigur tu nu spui la nimeni? Așa... Să nu spui la cineva... Sunt în stare să te omor, dar nu te omor eu, te omoară altcineva”), iar, pe de altă parte, starea de temere reală și serioasă a persoanei vătămate, o alarmare efectivă a acesteia urmare a afirmației inculpatului. De asemenea, nu există probe că inculpatul P.D. ar fi o persoană violentă sau că ar fi fost cunoscută în mediul universitar și printre studenți ca fiind o persoană violentă, că anterior acestui episod sau ulterior, până la luarea măsurii reținerii față de acesta în data de 30.01.2015 în prezenta cauză, ar fi întreprins activități care să inducă

persoanei vătămate ideea că este capabil să își ducă la îndeplinire amenințarea cu moartea, în mod direct sau indirect.

În egală măsură, nu există probe că persoana vătămată Ș.I. ar fi încercat o stare reală și serioasă de temere în urma afirmației inculpatului, ținând seama de modul în care a continuat discuția între cei doi – liniștit, fără accese de furie, inculpatul fiind preocupat de satisfacerea dorințelor sale sexuale fără a ridica tonul și fără a deveni violent verbal –, precum și de faptul că persoana vătămată cunoștea că este protejată de organul de urmărire penală și că nu i se putea întâmpla nimic rău, iar cei doi râdeau în momentul în care inculpatul a făcut această afirmație (așa cum rezultă din înregistrarea ambientală). Or, o simplă afirmație nu reprezintă probă certă de vinovăție care să conducă la o soluție de condamnare, instanța de apel dispunând achitarea inculpatului pentru această infracțiune, fiind incidente dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) CPP.

Cu privire la cuantumul pedepsei principale pentru infracțiunea de folosire a funcției în scop sexual prevăzută de art. 299 alin. (2) CP, Curtea a apreciat că, față de natura și gravitatea faptei, de calitatea în care inculpatul a săvârșit fapta și de poziția acestuia în societate, care impun o conduită ireproșabilă, cu atât mai mult cu cât vizează libertatea morală, viața intimă a unei persoane foarte tinere și evoluția ei psiho-emoțională și socială, pe de o parte, și respectul datorat funcției publice, pe de altă parte, se impune majorarea pedepsei la maximumul special prevăzut de lege, de 2 ani închisoare.

În ceea ce privește aplicarea pedepsei complementare, motiv de apel invocat de Parchet, Curtea a apreciat că, raportat la infracțiunea pentru care se menține soluția de condamnare, se impun atât suplimentarea interdicțiilor, cât și majorarea duratei pedepsei complementare. S-a reținut astfel, pe lângă interzicerea exercitării dreptului de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice și a dreptului de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat, prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a) și b) CP, reținute și de instanța de fond, și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa funcția de cadru didactic în învățământul public și privat, funcție de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii – art. 66 alin. (1) lit. g) CP –, și a dreptului de a comunica cu partea civilă Ș.I. și cu părinții acesteia, Ș.A. și Ț.V. – art. 66 alin. (1) lit. n) CP.

Suplimentarea acestor interdicții în cadrul pedepsei complementare se impune pentru a-l îndepărta pe inculpat de mediul în care, în perioada următoare, ar putea reitera comportamentul deviant, acesta nemaifiind demn de a fi cadru didactic, și pentru a evita orice disconfort emoțional pentru persoana vătămată și familia sa care ar putea proveni din partea inculpatului, astfel încât recăpătarea echilibrului emoțional să aibă premise reale. Curtea a mai apreciat că durata acestei pedepse se impune a fi majorată la 4 ani, executarea urmând a fi efectuată potrivit art. 68 alin. (1) lit. b) CP.

Similar, se impune suplimentarea pedepsei accesorii cu interzicerea exercitării dreptului de a ocupa funcția de cadru didactic în învățământul public și privat, funcție de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii – art. 66 alin. (1) lit. g) CP.

CP – și a dreptului de a comunica cu partea civilă Ș.I. și cu părinții acesteia, Ș.A. și Ș.V. – art. 66 alin. (1) lit. n) CP.

Instanța de control judiciar nu a reținut critica Parchetului vizând greșita aplicare a pedepsei accesorii în condițiile în care instanța de fond a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei față de inculpatul P.D. Deși, fiind suspendată executarea pedepsei principale, nu se execută nici pedeapsa accesorie din perspectiva art. 65 alin. (3) CP, aplicarea pedepsei accesorii este legală și justificată, deoarece pedeapsa doar se aplică, nu se și execută. În plus, există și posibilitatea revocării sau a anulării suspendării sub supraveghere a executării pedepsei pentru inculpat, în cazurile și în condițiile prevăzute de art. 96 și art. 97 CP, moment în care atât pedeapsa principală, cât și pedeapsa accesorie devin executabile.

Curtea, contrar opiniei inculpatului P.D., a apreciat că partea civilă Ș.I. a suferit un prejudiciu moral ale cărui consecințe atât pe plan psiho-emoțional, cât și social sunt greu de evaluat în profunzime și ca durată în timp. Sub acest aspect, Curtea nu a reținut ca serioasă susținerea inculpatului că nu ar exista un prejudiciu moral pentru partea civilă care să decurgă din expunerea publică a vieții intime prin mediatizarea inerentă a dosarului. Dimpotrivă, aceasta este partea cea mai traumatizantă pentru partea civilă și pe care a avut curajul să și-o asume, ținând seama de circumstanțele cauzei, calitatea inculpatului etc. Asumarea însă nu poate însemna lipsă de traumă psiho-emoțională și, implicit, de prejudiciu moral, pentru că, astfel, ori de câte ori s-ar întâmpla evenimente reprobabile, imorale și ilegale de natura celui care formează obiectul prezentului dosar, victimele ar fi constrânse moral să nu reclame de teama expunerii publice și a lezării demnității care nu ar fi considerate, printre altele, și prejudicii morale.

Analizând din această perspectivă prejudiciul moral suferit de partea civilă Ș.I., Curtea a apreciat că suma de 25.000 de lei este una rezonabilă pentru aparenta compensare a acestui prejudiciu, imposibil de estimat matematic, fără a reprezenta o sursă de îmbogățire pentru partea civilă, fiind menținută în acest quantum considerat corespunzător prin raportare la infracțiunea săvârșită de inculpat de folosire a funcție în scop sexual și la consecințele suferite de partea civilă.

Prin urmare, Curtea a constatat că sunt îndeplinite și condițiile răspunderii civile delictuale în persoana inculpatului P.D., acesta fiind vinovat de săvârșirea infracțiunii de folosire abuzivă a funcției în scop sexual față de partea civilă Ș.I., activitate care a prejudiciat-o moral pe aceasta din urmă, inculpatul fiind astfel direct răspunzător de cauzarea prejudiciului și ținut să îl acopere.

NOTĂ. Pentru aplicarea sau nu a pedepsei accesorii în cazul suspendării sub supraveghere a executării pedepsei, a se vedea **spetele nr. 13 și nr. 14** și notele care le însoțesc.